
**Олександр КРАВЦІВ,
Іван ФЕДИШИН**
(Дрогобич, Україна)

ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ВПРОДОВЖ НАВЧАННЯ

У сучасному професійному світі важливість та актуальність soft skills для отримання трудової зайнятості та якнайкращого виконання професійних обов'язків незаперечна. На тлі масштабної реформи освіти в Україні наротив звернення до soft skills роботодавцями звучить вкрай актуально. Наявність soft skills на рівні з профільною освітою характеризує можливості молодого фахівця до здійснення професійної діяльності.

Як зазначають світові експерти, сам диплом ще не є показником «якості» фахівця. Проблематика розвитку та вдосконалення soft skills у системі вищої професійної освіти становить великий інтерес для сучасної педагогічної науки. Незважаючи на запит ринку праці на всебічно розвинених фахівців, готових включитися у робочі обов'язки без додаткової підготовки, при створенні академічних навчальних програм, не враховуються побажання роботодавців у повному обсязі.

Внаслідок відсутності освітньої документації, що регламентує наповнення навчальної програми відповідним запитом ринку праці чином, ускладнюється формалізація soft skills.

Зі свого боку, це призводить до частого небажання педагогів витратити навчальний час на впровадження технологій, що розвивають soft skills, а також змушує студентів шукати додаткові способи набуття і вдосконалення професійно значущих soft skills, іноді навіть за рахунок навчального часу.

У вузькому сенсі soft skills протиставляють hard skills як особистісний розвиток професіонала. З цього погляду soft skills є частиною професійних компетенцій, затверджених у нашій країні різними нормативними документами. У цьому сенсі soft skills часто часто трактуються як «м'які компетенції», «м'яка компетентність», «загальні компетенції» тощо [1].

Г. Кузан та О. Повстин на основі проведеного аналізу наукової літератури зазначають, що «поняття «загальні компетенції» та «soft skills», з одного боку, близькі за своїм значенням, але поняття «гнучких навичок» усе ж більш широке [4; 5].

Результати досліджень щодо проблеми формування soft skills у здобувачів вищої освіти бачимо у низці праць, зокрема у роботах Н. Длугунович, В. Євтушенко, І. Зайцева, Л. Іванова, К. Коваль, Г. Кузан, Г. Мозгова, А. Мозгова, С. Наход, О. Повстин, О. Скорнякова, Н. Сосновенко, І. Ткачук, А. Тушак, Н. Федоренко та ін.

Проаналізувавши значну кількість джерел літератури та систематизувавши погляди науковців щодо означеної проблеми, можемо зазначити, що однозначної позиції серед дослідників щодо чіткого виокремлення чи класифікацію «soft skills» немає.

Узагальнивши опрацьовану інформацію, можемо виокремити такі загальні «soft skills»:

- лідерські якості та уміння їх використати у професійній діяльності;
- уміння командної роботи;
- наявність творчого мислення та уміння креативного виконання професійних задач;
- вміння навчатися впродовж життя, а також навчати інших;
- уміння успішно комунікувати та ефективно спілкуватися;
- уміння прогнозувати, моделювати, ставити цілі, завдання, знаходити успішні рішення для їх втілення та у своє професійне життя;
- уміння вирішувати конфліктні ситуації та запобігати їх виникненню;
- уміння володіти тайм менеджментом;

- уміння бути наполегливим та цілеспрямованим;
- уміння бути стресостійким, стійким до професійного вигорання, до викликів у професії;
- наявність емоційного інтелекту;
- емпатійність, толерантність, чесність;
- власний досвід, чутливість та інтуїція.

Однак це ще абсолютно не повний перелік м'яких навичок, якими повинен володіти фахівець, що працює у педагогічній сфері. Особистісні якості у формуванні здобувача вищої освіти педагогічних спеціальностей щодо м'яких навичок «soft skills» також характеризуються певними психологічними особливостями.

Проблемою є те, що вченими ще не винайдено способу, як можна виміряти рівень його компетентності щодо володіння м'якими навичками, це суто суб'єктивна сторона особистості, тому під якусь конкретну діагностику не підпадає.

Водночас сучасні роботодавці наголошують на тому, що для практичної підготовки випускника закладу освіти «soft skills» мають не менше значення, ніж знання, уміння та навички, якими він оволодів впродовж навчання у ЗВО. І якщо сучасні вимоги до фахівця, його праці постійно оновлюються та підвищуються, то «soft skills» є сталими та актуальними за будь яких умов розвитку суспільства. Володіння навичками «soft skills» означають певну гнучкість особистості на професійному рівні, не прив'язані до конкретної професії, які мають вагомий вплив на самореалізацію особистості, зокрема у сфері педагогіки [3].

Ще вважаємо за доцільне наголосити на такій м'якій навичці, як соціальна компетентність, що проявляється як уміння інтуїтивно відчувати інших людей – учасників освітнього процесу. Соціальна компетентність, у поєднанні з навичкою комунікативності, свідчить про вміння фахівця взаємодіяти з навколишніми людьми, уміти це робити не залежно від середовища, вікових, психофізіологічних та інших їхніх особливостей. Уміння взаємодіяти залежить які від знань, умінь та навичок, здобутих у процесі навчання у ЗВО, а також від інших якостей фахівця – емоційного інтелекту, лідерських якостей, впевненості у собі та

своїх діях, уміння виконувати прогностичну функцію та вирішувати професійні задачі.

Отож, вважаємо за потрібне наголосити на тому, що сформованість «soft skills» неможливо оцінити певною кількістю балів або ж перевірити певною методикою, адже те, на скільки вони сформувалися в особистості майбутнього фахівця покаже практична професійна діяльність. Сформовані під час навчання «soft skills» у здобувачів вищої освіти стануть запорукою їхньої фаховості, конкурентоздатності, затребуваності на сучасному ринку праці, а також їхньої успішної професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зайцева І.В. «Soft skills» – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI століття. «Soft skills – 62 невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. С. 34–37.
2. Іванова Л.В., Скорнякова О.В. «Soft skills» як важлива складова конкурентоспроможного фахівця з інформаційних технологій. *Молодий вчений*. 2018. № 12 (64). С. 83–87.
3. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 2. С. 162–167.
4. Кузан Г. Професійна підготовка фахівців професій типу «людина-людина» у вимірі сучасних вимог і реалій. *Молодь і ринок*. 2018. №10 (165). С. 68–73.
5. Повстин О.В., Козьяр М.М. Значення «soft skills» у формуванні управлінської компетентності фахівців у галузі безпеки людини. *Інформаційні технології. Вісник ЛДУБЖД*. 2019. № 20. С. 122 –127.